

Newton's Apple and Other Myths about Science

Editörler: Ronald L. Numbers & Kostas Kampourakis,

Newton'un Elması ve Bilim Hakkındaki Diğer Efsaneler

Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts & London,

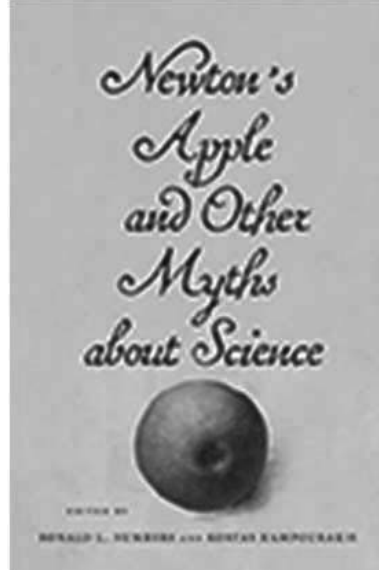
England, 2015. 287 Sayfa.

ISBN: 987-0-674-96798-47

Tarık Tuna GÖZÜTOK*

Isaac Newton, düşen bir elmadan ilham alarak mı kütle çekim yasasını buldu? Ya da soruyu şu şekilde soralım; Newton, bahçesinde otururken elmanın yere düştüğünü görmese meşhur eseri *Principia*'yı¹ kaleme al(a)mayacak mıydı? Bilim tarihinde, Newton'un elması veya Arşimet'in *Eurekası*'na benzer hikayelerle sıkça karşılaşabiliriz. Ancak genellikle bu hikayelerin doğruluğunu sorgulamayız. Amerikalı bilim tarihçisi Ronald Numbers ve Yunan biyolog Kostas Kampourakis²'in editörlüğünü yaptığı *Newton's Apple and Other Myths about Science* adlı eserde bu türden efsanelerin (mitlerin) gerçekliği tartışılmaktadır.

Emekli öğretim üyesi olarak Wisconsin-Madison Üniversitesi'nde halih-

* Arş. Gör., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Bilim Tarihi Anabilim Dalı.

1 Isaac Newton, *Philosophiæ Naturalis Principia Mathematica*, 1687.

2 Geneva Üniversitesi, Biyoloji bölümünde halihazırda Profesör olarak görev yapmaktadır ve genetik, evrim, doğa ve bilim tarihinde çeşitli eserleri bulunmaktadır.

zırda lisansüstü dersler vermeye devam eden Profesör R. Numbers, söz konusu üniversitedeki görevine asistan olarak 1974 yılında başlamıştır. Tıp Tarihi, Amerikan Bilim Tarihi, Din-Bilim İlişkisi, Darwin ve Evrim Teorisi üzerinde çalışmalarını sürdüren Numbers'ın bu konularda çok sayıda eseri bulunmaktadır. 1989-1993 yılları arasında *Isis*³'in editörlüğünü üstlenmiş ve 2008 yılında History of Science Society⁴ tarafından George Sarton Medal⁵ ödülüne layık görülmüştür. Yazarın bilimsel efsaneler konusunda editörlüğünü yaptığı bir diğer eseri ise 2009 yılında *Galileo'nun Hapse Gidişi ve Bilim ve Din Hakkındaki Diğer Efsaneler (Galileo Goes to Jail and Other Myths about Science and Religion)*⁶ başlığı ile yayımlanmış, Bu eser, Korece, İspanyolca, Portekizce, Lehçe, Yunanca ve Çince dillerine çevrilmiştir. Benzer konuları işleyen bu iki eser göz önüne alındığında, *Newton's Apple and Other Myths about Science*, ilk yayımlanmış olan eserin devamı olarak da görülebilir.

Eser, kronolojik olarak sıralanmış yirmi yedi başlıktan (efsaneden) oluşmaktadır. Her bir başlık farklı bir yazar tarafından kaleme alınmıştır. Antik Çağlar'dan XX. yüzyıla kadar seçilmiş çeşitli efsanelerin yanında *Din bilimsel gelişmeyi engeller mi?* gibi genel argümanlar da tartışılmıştır. Eserde bahsi geçen belli başlı soruları şöyle sıralayabiliriz:

- Karanlık Çağlar'da bilimsel hiçbir faaliyet olmadı mı?
- Christopher Columbus zamanında dünyanın düz olduğunu iddia eden bilim adamları var mıydı?
- Nicolaus Copernicus'ın Güneş Merkezli Sistemi insanların evrene bakışını değiştirdi mi?
- Simya ve astrolojinin bilimsel gelişmeye bir katkısı olmuş mudur?
- Newton, *Principia* adlı eserini nasıl kaleme aldı?
- Charles Darwin çalışmalarını yirmi yıl boyunca gizledi mi?
- Louis Pasteur, Kendiliğinden Türeme Teorisini gerçekten çürüttü mü?
- Gregor Mendel gerçekten zamanının ilerisinde bir bilim adamı mıydı?
- Linus Pauling'in doğal kimyasal birleşimlerin kompleks materyallerini açıklaması ile bütün hastalıklar tanımlanabildi mi?
- Bilimin belirlenmiş bir metodu var mıdır?

3 *Isis* adlı bilim tarihi dergisinin web sayfası: <http://www.journals.uchicago.edu/loi/isis>.

4 Bilim Tarihi Topluluğu.

5 George Sarton Madalyası, ömür boyu başarıyı onurlandırmak üzere 1955 yılından beri Bilim Tarihi Topluluğu tarafından alanında başarılı bulunan bilim adamlarına George Sarton'ın anısını yaşatmak üzere verilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bakınız: <http://hsonline.org/about/honors/sarton-medal/>

6 Ronald L. Numbers, *Galileo Goes to Jail and Other Myths about Science and Religion*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts & London, England 2009.

Yukarıda sıralanan soruların (veya efsanelerin) benzerlerini bulacağınız eserde her bir konu kısa denilebilecek bir şekilde işlenmektedir. Makalelerden en kısası altı, en uzununu on bir sayfa yer kaplamaktadır. Bu denli kısa makaleler ile konuların ayrıntılı bir şekilde ele alınmadığı açıktır, ancak okuyucunun aklında çeşitli soru işaretleri doğuracak kadar önemli noktalara değinilmiştir.

Eser genel olarak bilimin ve bilimsel düşüncenin nasıl geliştiğine dair farklı bakış açıları sunmaktadır. Ayrıca özellikle seçilmiş bazı bilimsel olayları veya olguları daha önce hiç düşünmediğiniz yönleri ile ele alarak bizleri şaşırtmaktadır. Umarım bu eser bir gün dilimize kazandırılır.